

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

İşsizlik ve yoksulluk bu ülkenin en önemli sosyal sorunlarından. Çalışma çağına olmasına rağmen işsiz olan ve çalışmaya hazır nüfus 6 milyon üzerindedir. Genç ve üniversiteli işsiz sayısı TÜİK verileriyle 1 milyonun üzerine çıkmıştır. Bu vahim tabloya rağmen işsizlerin yüzde doksanı işsizlik sigortası ödeneği alamazken işsizlik sigortası fonundan onlarca milyar farklı başlıklara harcanmaktadır. Yapılan harcamalar istihdamı arttırmadığı gibi işsizliğin artışı da durdurmamaktadır. İşsizlik sigortası fonundan 20 milyarın üzerinde bir miktar toplum yararına programlar (TYP) adı altında harcanmıştır. Programın geçici olması, çoğunlukla bir meslek eğitimi içermemesi, katma değerli işlerde olmayışı ve yararlanıcıların siyasi saiklerle belirlendiği iddiası gibi nedenlerle ciddi bir kamu zararı ortaya çıkmaktadır. İşsizlik sigortası fonunun amaç dışı kullanımının önlenmesi, işsizlerin fondan daha çok yararlandırılması ve fonun amaç dışı kullanımının önlenmesi için politikaların geliştirilmesi, uygulanması ve denetlenmesi amacıyla Anayasa'nın 98'inci ve İçtüzüğü'nün 104'üncü ve 105'inci maddeleri gereğince Meclis Araştırması açılmasını arz ve talep ederim.

Fatma KURTULAN

HDP Grup Başkanvekili

Mersin Milletvekili

GEREKÇE

İşsizlik fonunun amacı işsizleri zor süreçlerde korumaktır. Ancak son 5 yılda fondan harcanan büyük miktarlar işsizlik ödeneğine gitmemektedir. İşsizlerin yüzde 90'nı fondan yararlanamazken işsizlik fonundan yapılan harcamanın yüzde 70'ten fazlası işsizlik ödeneğine gitmemektedir. İşçinin ücretinden kesilerek biriken fonun işsizlere gitmemesi sosyal devlet anlayışı ile çelişmekte ve sosyal adalet duygusunu istismar edildiğini göstermektedir.

2018 yılında Nisan ayı sonuna kadar TYP programından sadece 8.250 kişi yararlanmışken seçim kararıyla birlikte Mayıs-Temmuz aylarında bu sayı 300 bin bandına yaklaşmıştır. Ancak bu kapsamda işe alınanlar Ocak ayı itibarıyla işsizlere yeniden dâhil olmuşlardır. İşe alımların seçim tarihlerine göre yapıldığı iddia edilmektedir. Yerel seçimler yaklaştıkça TYP ilanlarının yoğunlaşması ve kapsamının genişlemesi bu iddiayı güçlendirmektedir.

Toplum yararına program veya kamuoyunda bilinen adıyla İŞKUR işçileri gittikçe büyüyen bir soruna dönüşmektedir. Bir yandan fonun siyasi saiklerle, şeffaf olmayan, amaç dışı kullanımı diğer yandan sayısı milyonlara ulaşan İŞKUR işçileri'nin geleceğinin ve emeğinin korunmaması söz konusudur. Süresi 6-24 ay arasında değişebilen fondan yararlanma süreleri sonunda kadrolu bir istihdama ulaşamayan işçiler bu süreçte bir meleke kazanamadığı gibi çoğunlukla bir mesleki eğitim de almamaktadır. Özellikle seçim dönemlerinde iktidar belediyelerinde ve müftülük, valilik vb. kurumlarda geçici olarak asgari ücrete istihdam edilen yüzbinlerce kişi program sonunda daha kalıcı bir işsizlik ile başbaşa kalmaktadır. Toplumun en yoksul kesimlerini oluşturan TYP yararlanıcılarının söz konusu zor durumundan yararlanıldığı, seçimlerde bu kesimin oylarını yönlendirme amacıyla işe alınmış gibi gösterildiği, oy verilirse bu istihdamın kadroya dönüştürüleceği, bazı kurum ve parti yöneticilerinin TYP yararlanıcılarına yönelik insan onuruna yakışmayan tutumlar içerisinde olduklarına dair iddialar kamuoyunun gündemindedir.

TYP programının hangi il, ilçe ve bölgelerde hangi öncelikler doğrultusunda yapıldığına ve yapılacağına ilişkin bir netlik bulunmamaktadır. İşsizlik oranlarının daha yüksek olduğu ve yoksulluğun derin yaşandığı bazı bölgelerde TYP uygulanmazken başta Ankara olmak üzere birçok yerde daha yoğun uygulanmaktadır. İşsizlik fonunun amaç dışı kullanımının önlenmesi, gerçek işsizlere şeffaf bir şekilde iş sağlanması, istihdam edilenlere yönelik ayrımcı uygulamaların sonlandırılması, TYP uygulamasının siyasi saiklerden arındırılarak yoksulluk ve işsizliği azaltmak ve gerçek bir istihdam sağlamak amacıyla yeniden yapılandırılması, TYP işçilerinin daimi olarak istihdam edilmesi için politikaların geliştirilmesi amacıyla Meclis Araştırması yapılması önem arz etmektedir.